

SOKSZOROSÍTÓ IPAR

A BUDAPESTI SOKSZOROSÍTÓK IPARTESTÜLETE HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN 10-ÉN ÉS 25-ÉN
BUDAPEST, 1944. MÁJUS HÓ 25-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 16.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 7 P. TAGOK A LAPOT INGYEN KAPJÁK

Az ipar feladata nehéz időkben

Az ipar feladata mindig csak az, hogy termeljen s minél nehezebbek az idők, ez a feladata annál fontosabb. Termelni kell, ha béke van és kétszeresen, sokszorosan termelni, ha ellenséggel küzdünk. Az iparnak nem szabad megállania, mert nem mehetünk vissza abba a korba, amelyben a cséphaaró is fegyver volt. Ma az a kartotéklap is fegyver, amelyet a nyomda állít elő a szakemberek számára, akik az üzemeket szervezik és vezetik. S ha egy üzemet ellenséges bomba pusztított el, az újjáalkotás, az újjáépítés ezeken a kartotékokon át indul meg. Az iparnak tudnia kell, hogy amint gépeiben a kerekék egybevágnak, úgy kapcsolódik egybe minden ipari munka; s lendülete a győzelem felé visz bennünket előre, hanyatlása, megállása a végzetet idézheti fel.

Ez a háború sokkalta nagyobb mértékben háborúja az iparnak, mint eddig bármelyik más küzdelem a népek történelmében. A nagy fordulat éppen ebben a háborúban következett be; eddig mindig a harcoló tömegeké volt a legfontosabb szerep, most a fegyvereké és a gépeké. A döntés maga természetesen ma is a harcosé, mert a gép nem harcol és nem is fog soha, hanem csak az harcol, akinek a gép irányzeka a kezében van: a harcos. De a gép embert kímél, az ember hatóerejét sokszorozza meg, és a harcosok közé, akik régen te megükkel állottak szembe egymással, odaiktatja a harc vonaltól távol levő férfiak és dolgozó nők erejét, együttérzését és győzelmi akaratát is. Mert minden fegyver, minden gép, minden műszer embereknek akaratából és tehetségéből született meg és valamennyi együtt azt az elszántságot tanúsítja, hogy győznünk kell. Itt aztán nincs különbség ipar és ipar, dolgozó és dolgozó között: a maga helyén mindenkinek úgy kell éreznie magát, mintha a harc vonalban volna és tudnia kell, hogy az ő helytállásán is mulik, vajjon megmenethetjük-e tűzhelyeinket, vajjon új életet kezdhetünk-e a romokon, amelyeket a háború szükségképen hagy maga után.

Az ipar a dolgozóknak talán a negyedrésztét foglalkoztatja, de a nemzeti termelő munkának a felét látja el. A munka itt intenzívebb, mint az őstermelésben és éppen ezért nagyobb felelősséggel is jár. És ez a munka védettebb, mint az őstermelésé, itt nincsenek kiszámíthatatlan természeti tényezők, itt gépszerűen lehet és menetrendszerűen kell dolgozni, itt a megállásra, a lanyhulásra nincsenek, tehát ürügy sincs.

A m. kir. minisztérium 11.000/1944. M. E. számú rendelete

a zsidók részére kiadott egyes iparjogosítványok megvonása tárgyában

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939: II. tc. 141. §-ának (2) bekezdésében és a 212. §-ban, valamint az 1942: XIV. tc. 28. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. (1) A jelen rendelet hatálybalépésével hatályukat veszti a sokszorosító ipar gyakorlására (könyvnyomtatás, könyvnyomás, betű- és tömöntés, fotochemigraphia, fotolitographia, fénynyomás, mélynyomás, cinkographia, fametszés, sokszorosító és leíró iroda stb.), hirdetések szerzésével, összegyűjtésével és továbbításával foglalkozó (hirdetőiroda), úgyszintén lapterjesztő vállalat (iroda) létesítésére és fenntartására zsidók számára adott iparjogosítványok (iparjogosítványok, iparigazolmányok). Ilyen iparjogosítványt a jövőben zsidónak nem szabad adni.

2. §. Az a zsidó, akinek az 1. §-ban említett iparjogosítványa volt és akinek tulajdonában vagy birtokában ilyen iparjogosítvány gyakorlásához szükséges berendezési és felszerelési tárgyak vannak, köteles a jelen rendelet hatálybalépésétől számított tizenöt nap alatt a sajtóügyek m. kir. kormánybiztosánál (Budapest, I., Uri-utca 18.) három azonos példányban kiállított iratban bejelenteni:

1. nevét (cégét), foglalkozását és lakóhelyét,
2. az iparjogosítvány megnevezését,
3. az üzleti (üzemi) helyiséget (helyiségek), valamint az iparjogosítvány gyakorlásához tartozó nyersanyag- és árukészlet elhelyezésére használt raktár pontos megjelölését, annak feltüntetésével, hogy a helyiséget tulajdonjog, hasznélvezet, bérlet, vagy más jogviszony alapján használja,
4. a jelen rendelet hatálybalépésekor birtokában (tulajdonában) lévő és az iparjogosítvány gyakorlása körében használt összes berendezési és felszerelési tárgyakat, értékük feltüntetésével,
5. az iparjogosítvány alapján gyakorolt üzlethez tartozó nyersanyag- és árukészlet mennyiségét és értékét.

3. §. Az 1. §-ban említett jogositvány gyakorlására szolgáló üzlet (üzem), valamint az annak körében használt berendezési és felszerelési tárgyak, úgyszintén a nyersanyag és az árukészlet zár alá vétetik és azokat nem szabad elidegeníteni, vagy megterhelni.

Ha az üzlet (üzem) folytatása közérdekből szükséges, a m. kir. miniszterelnök (sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa) az üzlet (üzem) folytatására a vállalat tulajdonosának költségére vállalati vezetőt rendelhet ki. A vállalati vezető kirendelésére, hatáskörére, működésére és felmentésére vonatkozólag az 1.600/1944. M. E. számú rendelet 10. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően kell alkalmazni.

4. §. A jelen rendeletben a zsidókra megállapított rendelkezéseket alkalmazni kell minden olyan közkereseti, betéti és korlátolt felelősségű társaságra, amelynek legalább egy tagja (betéti társaságnál akár kültagja) zsidó.

5. §. (1) A jelen rendelet alkalmazása szempontjából annak megállapításában, hogy ki a nem-zsidó és ki a zsidó, az 1944: XV. tc. 9. és 16. §-ának rendelkezései irányadók azzal, hogy nem-zsidó az olyan személy is, aki származására és vallására nézve az említett 9. §. utolsó bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelel, feltéve, hogy nem kötött, illetőleg mindaddig amíg nem köt házasságot zsidóval, vagy olyan nem-zsidóval, akinek egy vagy két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született.

(2) Arranélve, hogy a rendeletben foglalt rendelkezések a zsidók közül kikre nem terjednek ki, az 1.730/1944. M. E. számú rendelet 1. §-ának rendelkezései az irányadók.

6. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki

1. a jelen rendelet 2. §-ában meghatározott bejelentési kötelezettségnek nem tesz, vagy nem megfelelően tesz eleget;

2. a 3. §. értelmében elidegenítési és terhelési tilalom alá eső tárgyakkal a tilalom ellenére rendelkezik, vagy azokat a rendes kereskedői gondossággal meg nem őrzi;

3. a hatóság által a 3. §. második bekezdése értelmében kijelölt személyt a helyiség, a berendezési vagy felszerelési tárgy, a nyersanyag, vagy az áru-készlet birtokbavételében vagy használatában jogtalanul akadályozza.

(2) Az (1) bekezdés alá tartozó kihágás miatt kiszabható pénzbüntetésre az 1928: X. tc. rendelkezése irányadók; a pénzbüntetés legmagasabb értéke nyolcezer pengő; olyan esetben pedig, amikor megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a kihágás elkövetője a cselekménnyel illetéktelenül elért, a nyolcezer pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege;

(3) A pénzbüntetés átváltoztatására, valamint a kihágás elvülésére az 1939: II. tc. 212. §-ának (4) és (5) bekezdésében, a befolyt pénzbüntetés hovafoordítására nézve pedig az 1939: II. tc. 218. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Az (1) bekezdés alá tartozó kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929: XXX. tc. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek a miniszterelnököt kell tekinteni.

7. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1944. évi május hó 17-én.

Sztójay Döme s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Papírosnapok és a nyomdai művészet

Az elmúlt napokban szép plakát hirdette az utcasarkokon és a hirdető-táblákon, hogy a papíroshulladék összegyűjtését május 8—12-ike között tartják. Az évről-évre megismertülő hulladékpapíros összegyűjtése háborús időkben fontosabb esemény, mint egyébként, hiszen nemzetgazdasági jelentőségén kívül a hadiipar érdekét is szolgálja. Éppen ezért kívánatos, hogy a gyűjtés munkájából mindenki kivegye részét, necsak az arra hivatott ipari és kereskedelmi vállalatok, hanem a nagyközönség is.

A siker előmozdítását szolgálta az említett plakát is, amely művészi megoldásával és kifogástalan nyomtatástechnikai kivitelével nemcsak a laikust állította meg rohanó útjában, hanem a nyomdászt is. Az a hatás, amelyet a plakát propagandaerejével reánk gyakorolt, egy pillanatra a nemes célon túl ráterelte figyelmünket a nyomtatástechnika fejlettségére. Felébresztette bennünk azt a gondolatot, hogy a plakát alig százszázalékos pályafutása alatt azért tudott ilyen magas művészi színvonalat elérni, mert annak előállítói szakmaszeretettől áthatott, a szépért és jóért lelkesen küzdő szakemberek voltak. Az ő munkálkodásuknak és őszinte rajongásuknak köszönhető, hogy a magyar plakát különösen a color-offset feltalálása óta világviszonylatban is első helyen áll, mert hiszen ennek a nemes technikának megteremtése — mint köztudomású — két magyar nyomdász: Bayer Pál és Freund László nevéhez fűződik.

Ez a siker önkénytelenül is arra int, hogy a magyar tipográfiának is hasonló utat kell választania, hogy lassan megszabaduljon azoktól a nyomtatványoktól, melyeknek nyomdai kiállítása még sok kívánni valót hagy maga után. Szükség van arra az egészséges felfogásra, amely nem elégszik meg a tipográfia meglévő eredményeivel, hanem többre törekszik, arra, hogy a nyomtatvány ízlés, csín és kiállítás dolgában kifogástalan legyen.

Jól tudjuk, hogy e kívánság talán a legnehezebb időkben hangzik el; a világháború ötödik esztendejében vagyunk és hős katonáinkhoz hasonlóan a magyar iparüzőknek is itthon, a polgári munka frontján kell megvívniok legnehezebb harcukat. Ennek ellenére mégis úgy érezzük, hogy már háborúban kell a békére készülni és számolni kell az igényesebb megrendelők fejlettebb ízlésével. Mert kétségtelen, hogy háború után a minőségmunkának nagyobb szerep jut majd az üzleti élet versenyében és az ízléstelen, rosszul tipografizált, selejtes sajtótermékeknek ideje lealkonyul. Amde a korszerű követelmények is amellet szólnak, hogy a tipográfia fejlődésének útját elő kell segíteni és a szép nyomtatványok iránt való kereslet, tömegizlés nevelése tekintetében az iparüzők nagyon sokat tehetnek.

Erre az időre minden könyvnyomató-mesternek fel kell készülnie. A szakmai színvonal emelésére, a jobb minőségű munkák népszerűsítésére, művészi foglalkozásunk továbbfejlesztésére. Ha sok nehézséggel jár is annak keresztülvitele, ha akadályok tornyosulnak is annak végrehajtása elé, mégis éleszteni kell a szakmaszeretet tüzét, hogy annak világánál egy új, egy korszerű nyomtatóművészet keljen életre.

Ennek szükségességét minden szakmáját szerető iparüző bizonyára át is érzi és azon lesz, hogy szép foglalkozásunkat a lehetőséghez képest előbbre vigye és izléses, tetszetős nyomtatványokkal hozzájáruljon a nyomdászat ősi hírnevének emeléséhez.

Z. Gy.

Mellé az ipar a polgári gondolatnak is hordozója és ennél fogva jól kell tudnia, miért küzdünk. Az ipar részéről a nemzet nem elégedhetik meg azzal, ha termelése gépies, mert az iparnak tökéletesen át kell éreznie a nemzet nagy célját, amely a győzelem akaratában kristályosodik ki. Az östermelés népe, a gazda-réteg a magántulajdon gondolatát védi a bolsevizmus fenyegető rémével szemben, az ipar a szabadságát, és egyúttal a magasrendű kultúráát is. Ha az iparból csak az maradna meg, ami benne gépies, akkor nem gyárrana többé egyebet, mint fegyvereket, mert nem lennének többé céljai a társadalom számára. A bolsevik rendszer eléggé megmutatta ezt. Mivel az iparból csak azt tudták megérteni, hogy itt a szerszámok, a gépek és a dolgozók egy egységbe fognak össze, de azt nem, hogy ennek az egybeforradásnak az igazi célja az emberi életszint és a kultúra megteremtése, hűsz éven át nem volt más céljuk, csak a fegyverkezés és nem volt más termelésük, mint löszereké és tankoké. Kultúra és nemzeti lélek nélkül az ipar végtelen nagy gyilkoló és pusztító fegyvergyárrá alakult át, a szovjetek ipara nem teremtett egyebet, mint rombolásra való hajlandóságokat és nem volt más célja, mint minden más kultúrának a megsemmisítése.

Ezzel a vak és gyilkos iparral kell szembe szállania a nemzeti célt tisztán látó iparnak, amely a nemzet termelői erői színé-javának foglalatja. Az ipar két nagy tényezője, a vállalkozó és a munkás közös érdeket véd, ha éppen úgy egybefog ennek a harcnak a lelki felében is, mint ahogy egymás nélkül egyik sem tudna termelni. A vállalkozás szabadsága ugyancsak szabadságot jelent a munkás számára is s ha a bolsevizmus győz, mind a ketten ugyanazt a szabadságot veszítik el. Géprészekké válni egy vak gépezetben, amelyről csak az az egy bizonyos, hogy rombolásra készül fel, ez a halála mindnyájunk kulturájának, életünk személyeinek, a pusztulása lenne mindennek, amiért élünk érdemes.

Minél nagyobb réteg a nemzet szervezetében az ipar és minél többet végez a nemzet munkájából, felelőssége annál nagyobb. Az ipar nem mondhatja, hogy nem tudta, milyen fontos az a küzdelem, amelyben a nemzet ma benne van. Az östermelés még beszélhetne úgy, — bár nem teszi, — mert korántsem alkot olyan egységes réteget, mint az ipar; mondhatja, mert még a szomszédos gazdákat is távolságok választják el egymástól és mert nem gócpontokban és nem egymásrautaltan dolgoznak és termelnek, mint az iparosok. Mi nem mondhatjuk: hiszen ha az östermelő is odahaza hallhatja már a nagyvilág híreit, rádióján keresztül, azt is az ipar teremtette meg a számára. De nekünk előbb kell hallanunk a távoli morajlásokat és nekünk kell kiadnunk a figyelmeztető jelszót, hogy a veszedelem közeleg. Nekünk kell riasztanunk, nekünk kell a nemzetet ébren tartanunk és a mi kötelességünk szakadatlanul azt mondani: a nemzet az élet veszedelmében van és a legnagyobb veszedelem mellett minden egyéb eltörpül.

S ugyanakkor, amikor tudjuk, hogy mi ellen küzdünk, amikor tele vagyunk a felelősség érzésével és a jövő gondoljaival: mégis rendületlen lélekkel kell ott állanunk munkahelyünkön, mindenkinek a maga helyén és csak azzal az eggyel törődnünk, hogy úgy folyják a termelés, mintha körülöttünk a legteljesebb béke és zavartalan nyugalom uralkodnék. Nekünk szükségünk van arra a nyugalomra, amit csak a béke hozhat meg, tehát

mindent el kell követnünk azért, hogy ezt a békét diadalmasan érijük el, béke pedig a győzelemből születhetik meg. A veszteség békéje nem a mi békénk lenne, hanem a legjobbaknak és velük a legjobb intézményeknek haláláé.

Megfeszített akarattal, a nemzet jövőjébe vetett hittel, a vezetők tudásába és tisztánlátásába vetett bizalommal termelni: ez az ipar feladata a nehéz időkben. És jutalmul mindezért szabad arra gondolnia, hogy a győzelem pedig olyan részben lesz az övé is, amilyen részben hozzájárult ahhoz, hogy azt elérhessük.

Naptárak előállításának szabályozása

A hivatalos lapban május 20-án rendelet jelent meg, mely szerint olyan naptárt, amely a naptári részen és közérdekű tudnivalókon kívül vallásos tárgyú, vagy politikai, szépirodalmi, tudományos, művészeti, közgazdasági, sporttal foglalkozó, vagy szakismeret terjesztését célzó közleményt, zeneművet tartalmaz, tekintet nélkül eladási árára, vagy arra, hogy a naptárt díjtalanul hozzák forgalomba, a m. kir. minisztérium által kiadandó „Nemzeti Kalendárium” című naptáron kívül kizárólag az Országos Magyar Sajtókamara adhat ki.

A naptár legfeljebb 15,5×23,5 cm méretben, valamint négy oldal borítólappal és 61 oldal terjedelemben adható ki. Naptárral egy tekintet alá esik a naptári részt tartalmazó bármilyen elnevezésű (kalendárium, évkönyv, almanach stb.) sajtótermék is.

Társadalombiztosító intézetek önkormányzatának feloszlata

Május hó 10-én rendelet lépett életbe az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete önkormányzatának feloszlata, mely intézetek hatáskörét részben, illetve egészben a kormánybiztos vezeti. A rendelet az orvosi tanácsok hatáskörét miniszteri biztosokra bízta, akiket a belügyminiszter az intézetek kormánybiztosának javaslatára a szerződött orvosok közül nevez ki. Az illetékes körök nyilatkozata szerint átmeneti intézkedésről van szó. A kormány az intézetet új önkormányzati szervezetté készíti elő.

Korszerűbb tanoncoktatást!

A könyvnyomtatóipar állandó fejlődésénél fogva megköveteli, hogy annak művelői szakismeret és műveltség dolgában megállják helyüket. Ez a követelmény a pályára való alkalmasságon és a nyomtatóműhelyi tanításon kívül nem utolsósorban függ a *tanonciskolai oktatástól is*.

Ámde a tanonc nyomdaműhelyi tanulási lehetősége sem zavartalan. Idejének jórészt lefoglalja az iskola, leventekötelezettség és a háborús viszonyokkal járó egyéb elfoglaltság, aminek az a következménye, hogy a fejlett technika korszakában, amikor óriás léptekkel halad minden előre, éppen a tanonc marad le szakismeret dolgában a fejlődés versenyében. Ezeket a hátrányokat azután a tanonciskolának kellene pótolni, amelynek felszerelése olyan korszerű, hogy biztosíthatja a munka eredményességét. Az iskolai oktatásnak is a gyakorlati élethez kellene igazodnia és a szakmai élet minden ágazatára kiterjedőbbnek kellene lennie. De hogy feleljen meg a tanonciskola a nagyobb követelményeknek, amikor csak *szakirányú* és nem *szakiskola*, ami azt jelenti, hogy szakmai szempontból több olyan kevésbé értékes és talán fölösleges tanórát ad, különösen az első két esztendőben, mint amelyre az életben alig van szükség.

A négy középiskolát végzett tanonc ezekben az alsó osztályokban legnagyobb részt csak általános ismereteinek ismétlésével foglalkozik, szakmai dolgokból pedig alig tanul valamit. A tanonciskolai tanmenet azonnal meggyőző mindenkit a tanítási rendszer elavultságáról és főként arról, hogy amire a szakmai életben szükség volna, abból a tanmenetben túlságosan kevés van. Mert nem az életre készít elő, nem a szakmai ismereteket gyarapítja, hanem ismétlésekkel foglalkozik, amin a tanonc már túl van és ami annak figyelmét sem kötheti le. Tehát az elméleti oktatás nem kielégítő.

Ezen a tanonciskolai műhelyoktatásnak kellene segítenie. A műhelyoktatás azonban minden igyekezet ellenére sem hozhatja meg azt az eredményt, amit tőle jogosan várni lehetne. Ennek oka elsősorban az, hogy *heti 6 óra műhelygyakorlat nagyon kevés* a hiányos elméleti kiképzés ellensúlyozására. De még ebből a néhány órából is tekintélyes rész elvész az elemi hibák kiküszöbölésével, így helyesírási hibáknak ölmében való korrigálásával, helyes elválasztásával, sőt sokszor rosszul kizárt sorok helyrehozásával.

Nem kisebb jelentőségű baj továbbá a *tanműhely helyiségének elégtelen volta*. Ez a panasz régi keletű, egyidős a tanonciskolának a Nyár-utcába költözésével. A nedves, egészségellenes alagsor nemcsak az ifjúság egészségére ártalmas és éppen az ellenkezőjét hirdeti annak, amit a tanonc szociális igénye megkövetel, hanem ezenkívül az állandó páradús levegő az értékes szedőgépek, nyomógépek és egyéb felszerelés rozsdásodását, illetve oxidálódását idézi elő. Komoly károkat okozva azoknak, akiknek áldozatkészsége lehetővé tette a gyakorlati tanműhely létesítését. De nem hallgathatjuk el azt sem, hogy mindezen felül a szakoktatóknak olyan *különböző adminisztrációs munkákat* is el kell végeznie, melyek igen sok órát rabolnak el amúgy is kevés tanítási idejéből.

Ha most a felmerülő bajokat olyasmivel tetézi, mint az utolsó 1943–44. csonka tanítási évad, amikor három hónapot sem haladt meg a tényleges műhelyi oktatás, akkor joggal mondható, hogy a tanonciskolai oktatás nem kielégítő.

Miután a tanonc ismeretköre és kiképzési foka nem egyedül az oktatói üzemtől függ, ahol a mai időkben még a leg gondosabb nevelés mellett sem jut elegendő idő valamennyi *műszaki eljárás és szedésmód* eredményes elsajátítására, az iskolai tanműhelynek kell az ebbeli hiányokat a lehetőséghez képest pótolni. Nem beszélve azokról a rokonágazatokról, melyek szorosan kapcsolódnak a betűszedéshez és ami mind szerves része a jó nyomdász szakismeretkörének. Módot és lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanonc iskolai idejének nagyobb részét tölthesse a tanműhelyben, mint eddig; az óraszámok emelésével több gyakorlati órát kell juttatni neki szakmája kielégítő elsajátításához.

A mai sorsformáló, újjáalakító napokban a tanonciskolai oktatás sem haladhat a régi, elavult utakon, hanem hozzá kell annak igazodnia a mai élet követelményeihez. Meg kell változtatni elsősorban az elméleti oktatás tanmenetét, amelynek szigorúan a nyomdászatból kell merítenie tananyagát. Így legelső sorban a szakmai szókincs és főként a helyesírás a fontos, mert ez a betűszedés alapja. Az idegen nyelvek tanítása is kívánatos, de csak annyit, amennyi nyomdászati szempontból szükséges. A számtan anyagát az üzemműhelyes gyakorlati körből kellene venni, nem pedig elvont és ma már idejét múlt példákban. Ide lehetne sorolni a papíros- és kéziratkszámításokat a könyvvitel tételeit és a tipográfiai méretegységeket. Általában véve a közgazdasági és polgári ismereteket, a jogi, közegészségügyi szabályokat az ipari életből vett példákkal kellene tanítani, hogy a tanonc csak olyan dolgokkal foglalkozhasson a tanonciskolában, melyeket a gyakorlati életben hasznosíthat. Akkor bizonyára nem fog előfordulni olyan furcsa eset, hogy érettségét tett tanonc, aki az alsóbb osztályok látogatása alól magasabb iskolai végzettségénél fogva fel van mentve, a legegyszerűbb nyomdászati szakkifejezéseket sem ismeri. Csak mélyenszántó változtatásoktól várható eredményes tanonciskolai oktatás, amit az egyre fejlődő nyomdaipar sürgetően követel is. A jövő nemzedék kielégítő szakmai oktatását az egészséges tanműhely, az elméleti tanmenet korszerű megváltoztatása és a gyakorlati órák felemelése hozhatja meg. Ez egyben megnyugtató is jelentene valamennyi magyar nyomtatóiparos számára, mert így mindenki érezné, hogy a nyomdásztanoncok szakmai tanítására és a tanműhely fenntartására fordított áldozatkészség nem volt hiábavaló. A jó szakemberek nevelése, nemcsak a sokszorosítóipar érdeke, hanem nemzeti érdek is.

**GÉPET
BETŰT
FESTÉKET**

Hohlbaum Jecentől

BUDAPEST
VI., Desseffy-utca 37.
Telefon 120-961.

Rendelet vállalati vezetőknek zsidó ipari üzemekhez való kirendeléséről

A hivatalos lap május 14-i száma közölte az iparügyi miniszternek a zsidók egyes ipari üzeméhez vállalati vezetők kirendeléséről szóló 20.000/1944. Ip. M. számú rendeletét.

A rendelet szerint zsidónak az iparügyi miniszter felügyelete alá tartozó olyan ipari vállalatához, amelynek működése a zsidó iparos akadályoztatása miatt vagy más okból szünetel, azonban amelynek továbbfolytatására közérdekből szükség van, — a vállalat nyersanyag- és árukészlete, valamint üzemi berendezése zár alá vételének elrendelése mellett, — haladéktalanul vállalati vezetőt kell kirendelni. A vállalat működésének továbbfolytatását szükségesnek kell tekinteni — tehát zár alá vétel és vállalati vezető kirendelése tekintetében intézkedni kell minden esetben, — ha hadiüzemről, előkészületi üzemről, gyári jellegű vállalatról van szó, amelynek továbbfolytatását pl. honvédelmi megrendelések teljesítése, a lakosság szükségleteinek kielégítése, vagy a munkavállalók megélhetésének biztosítása megkívánja.

A vállalati vezető általában a vállalatnál vezető állást betöltő keresztény alkalmazottai közül kell kirendelni, ha azonban ilyen nincs, más keresztény szakember is kirendelhető. Több kisebb vállalatnak közös vállalati vezetője is lehet. A vállalati vezetőt Budapesten a kerületi előljáró, más városokban a polgármester, kis- és nagyközségekben a főszolgabíró rendeli ki. A rendelet az egyéni zsidó vállalatokra és korlátozott felelősségű vállalatokra, közkereseti és betéti társaságokra kell alkalmazni, utóbbiakra csak akkor, ha legalább egy tagjuk zsidó.

Minden négy középiskolát végzett zsidó munkavállalót be kellett jelenteni

Az értelmiségi munkanélküliek ügyeinek kormánybiztosa május 12-én rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden munkaadónak be kellett jelentenie üzemében, műhelyében vagy bármilyen vállalatában alkalmazott és nem értelmiségi munkakörben foglalkoztatott zsidó munkavállalóit, akik a közép- vagy középfokú iskola negyedik osztályát elvégezték, vagy ennél magasabb iskolai végzettségük van.

A bejelentést május 20-ig kellett megtenni és a bejelentési kötelezettség azokra a munkaadókra is kiterjedt, akik értelmiségi alkalmazottat egyáltalában nem foglalkoztattak. Minden könyvnyomató-mester, ha legalább négy középiskolát végzett zsidó segédje, tanonca, vagy segédmunkása volt, ezeket is köteles volt bejelenteni.

KRAUSE Maschinenfabrik, Leipzig

PLANETA Druckmaschinenwerk AG, Radebeul

VOMAG Maschinenfabrik AG, Plauen

PRAKMA Maschinenfabrik G.m.b.H., Berlin

Magyarországi képviselő:

Első Magyar Betűöntőde Rt.

Budapest VI. kerület, Dessewffy utca 32. szám, Telefonszámok: 122-370 és 120-322

Veszünk modern márkás könyvkötészeti gépeket

35 cm. cérnafűzőgép,	nagyobb méretű stockprést,
3-kékes automata gyorsvágót,	kézi számozógépeket (négy
Köszörülőgép,	részes, 5 m/m-es)
100 cm. lemezkörollót,	1 nyomdai lehúzógép.
automatikus öznizógép,	

Csak új vagy kifogástalan gépekre vonatkozó részletes ajánlatokat kérünk „ÜZEM” jelígre a kiadóba.

Bombakárosultaknak

Pengő

Eddigi gyűjtésünk 6.115.50

Zawadil Menetjeggyár r. t. .... 100.—

Összesen 6.215.50

Hírek

Halálozás. Szold Jakab kartárs, a budapesti Belvárosi-nyomda tulajdonosa 81 éves korában elhunyt. Az első világháború előtt hosszú éveken át nyomdatulajdonos volt Galgócon, majd a trianoni Magyarország területére költözött és Budapesten folytatta működését. Vállalata mellett tevékeny részt vett a szakmai közéletben is, amelynek értékes tagja volt.

A m. kir. iparügyi miniszter a Magyar Gyárosok Országos Szövetsége önkormányzati működését felfüggesztette és további intézkedésig a nevezett szövetség ügyeinek vitelére Dunckel Károly kormányfőtanácsost miniszteri biztosul kirendelte.

Dr. vitéz Kolozsváry Borcsa Mihály államtitkár, a sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa a miniszterelnök rendeletére, a Budapesti Közlöny május 20-iki számában megjelent felsorolás szerint 23 budapesti és 10 vidéki időszaki lapot, a május 24-iki számában kiadott újabb rendelettel pedig 4 budapesti és 1 pestkönyeki lapot tiltott be.

A Budapesti Közlöny május 19-iki száma közölte a 10.920/1944. M. E. számú rendeletét, mely a 4300/1942. M. E. számú rendeletben, az úgynevezett ponyvarendeletben meghatározott értékhatárt 5 P-re emeli fel. E rendelet folytán a jövőben minden olyan könyvet, naptárt, vagy füzetet, amelynek eladási ára 5 P, vagy annál kevesebb, a 4300/1942. M. E. számú rendeletnek megfelelően, előzetes ellenőrzés végett a m. kir. miniszterelnökség sajtóosztályának be kell mutatni.

Mestervizsgára előkészítő tanfolyam. Az Ipartestületek Országos Központja a m. kir. iparügyi miniszter úr 23.819/1939. sz. rendelkezése értelmében minden hónap elején, így legközelebb 1944. évi június hó 1-én este 5 órai kezdettel ipari közgazdasági és gazdasági ismereti tanfolyamot rendez. A tanfolyamon szakelőadók ismertetik, illetőleg összefoglalják a mestervizsgálatokkal kapcsolatos általános és részletes iparjogi, társadalombiztosítási, adózási és gazdasági ismereti kérdéseket, a munkaidőre, munkabérré, fizetések szabadságra, stb. vonatkozó rendelkezéseket. Az előadások mindennap este 5, illetőleg 7 órától az IPOK (Budapest, VII., Erzsébet-körút 9—11. I. e. 3) előadói termében tartatnak meg. A tanfolyam részvételi díja 8 pengő. Jelentkezni lehet az Ipartestületek Országos Központja hivatalos helyiségében 1944. évi május hó 31-én, szerdán délután 5 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Váradi Oláh László. Kiadja a Budapesti Sokszorosítók Ipartestülete, Budapest. Telefon: 114-907, 115-957.

Tipográfiai Műintézet (F.: Mareth J.) Báthory-u. 18.

MAGYAR NYOMDÁSZ TÁRSASÁG

Hungarian Society of Printers

A kiadvány a Magyar Nyomdász Társaság által létrehozott

KÖNYVDIGITALIZÁLÁS

programja keretei között készült el.

Támogassa Ön is szakmai törekvéseinket,
tudjon meg többet Társaságunkról.

www.magarynyomdasz.hu/mnyt

Köszönjük támogatóinknak, tagjainknak,
akik hozzájárulásukkal, támogatásukkal
lehetővé tették a kiadvány
digitális formátumban
való megjelenését.

Őrizzük meg szakmai örökségünket!!